

ЗНАЧЕННЯ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ У КОРМОВИРОБНИЦТВІ

Ковпак Я.О., Бурко Л.М.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Успішний розвиток тваринництва неможливий без міцної кормової бази. Традиційно вона спирається на вирощування однорічних кормових культур та багаторічних трав. Однак останнім часом у світі набирає обертів біологічне кормовиробництво, яке вимагає докорінно нових підходів. Одним з найважливіших елементів цієї стратегії є максимальне використання природної азотфіксації рослин. Цей метод є безпечним для людини, не забруднює довкілля, сприяє відновленню та збереженню родючості ґрунту, а також дозволяє отримувати дешевий та екологічно чистий урожай. Зважаючи на перспективу інтенсифікації біологічного кормовиробництва, стратегічним напрямом сьогодення стає створення високопродуктивних бобових агроценозів та розширення їх посівних площ [1, 2, 3].

Багаторічні бобові трави є ключовим джерелом постачання високобілкових і відносно недорогих кормів. Низька собівартість їх виробництва значною мірою досягається завдяки засвоєнню атмосферного азоту через симбіоз з бульбочковими бактеріями (симбіотичний азот).

Для ефективного збільшення виробництва трав'янистих кормів надзвичайно важливо створювати високопродуктивні травостої, і тут особлива роль належить люцерні посівній. Це досягається шляхом ретельного підбору найкращих сортів культури та їх адаптації до конкретних умов вирощування.

Люцерна посівна – це не просто високобілкова кормова культура, цінність її корму визначається не лише вмістом білка, але й його збалансованістю за амінокислотним складом. Порівняно із зерном кукурудзи, зелений корм та сіно люцерни мають утричі більше лізину та всемеро більше триптофану, що робить її надзвичайно цінним компонентом у раціоні тварин.

Окрім кормових якостей, люцерна посівна має важливе агротехнічне та меліоративне значення. Завдяки потужній кореневій системі та значній надземній масі, вона залишає у ґрунті величезну кількість органічної речовини

та азоту. З корневими та післяжнивними рештками у ґрунті може накопичуватися до 19 т/га органічної речовини з вмістом азоту понад 250 кг/га. Навіть при урожайності сіна 4,0-6,0 т/га, в орному шарі ґрунту залишається 8,0-9,0 т/га повітряно-сухих корневих решток, що містять 0,16-0,18 т/га азоту.

Вирощування люцерни сприяє посиленню мікробіологічної активності ґрунту та значно покращує його структуру, збільшуючи некапілярну шпаруватість та водопроникність. Культура також має здатність пригнічувати патогенні мікроорганізми ґрунту, сприяючи розвитку корисної мікрофлори та оздоровленню ґрунтового середовища.

Отже, люцерна посівна, будучи однією з найдавніших культур, що вирощується людством, залишається однією з найкорисніших та найбільш конкурентоздатних бобових трав у сучасному кормовиробництві. Її корм має високу засвоюваність (близько 60-80%) і є багатим джерелом протеїну, клітковини, каротину, вітамінів та інших необхідних поживних речовин. Завдяки своїм унікальним кормовим та ґрунтополіпшуючим властивостям, люцерна посівна є невід'ємним елементом створення повноцінної та збалансованої кормової бази, що є запорукою успішного і сталого розвитку галузі тваринництва в контексті біологізації землеробства.

Список використаних джерел

1. Каленська С.М., Єрмакова Л.М., Паламарчук В. Д., Поліщук І.С. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві. Підручник. Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2015. 448 с.
2. Квітко Г.П. Польове кормовиробництво - основа біологічного землеробства. *Збірник наукових праць ВДАУ*. 2004. 10. С. 11–13.
3. Петриченко В.Ф., Квітко Г.П. Польове травосіяння в системі конвеєрного виробництва кормів в Україні. *Вісник аграрної науки*. 2004. 3. С. 30–32.

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національна академія аграрних наук України
Інститут сільського господарства Полісся НААН України
Інститут продовольчих ресурсів НААН України
Інститут садівництва НААН України
Актюбінський регіональний державний університет ім. К.Жубанова
RAGT Semences
Lulea University of Technology
Університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф
International Academy of Applied Sciences in Lomza

**Матеріали МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА, ЛОГІСТИКИ ТА
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»**

*присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого,
основоположника кафедри технології зберігання, переробки та
стандартизації продукції рослинництва,
завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр.,
доктора сільськогосподарських наук, професора
ЛЕСИКА БОРИСА ВАСИЛЬОВИЧА
2-3 червня 2025 року*

Київ - 2025

Наукове видання

Матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології виробництва, логістики та переробки продукції рослинництва» присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого, основоположника кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва, завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр., доктора сільськогосподарських наук, професора Лесика Бориса Васильовича, 2-3 червня 2025р./ Редкол.: Подпрятів Г.І. (відп. ред.) та ін. Київ, 2025. 260 с.

Матеріали доповідей подані в авторській редакції учасників конференції

Відповідальний редактор: Г.І. Подпрятів

Технічне редагування, комп'ютерна верстка: В.І.Войцехівський

Адреса установи:

Національний університет біоресурсів і природокористування України
(НУБіП України)

вул. Героїв оборони, 15, м. Київ

03041, Україна

<https://nubip.edu.ua>

Агробіологічний факультет: <https://nubip.edu.ua/structure/abf>

Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації продукції
рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика:

<https://nubip.edu.ua/node/1106>

<https://nubip.edu.ua/node/25814>